



PROTOKOLL

Møte i styret for Sør-Østerdal interkommunalt politisk råd
SØIPR

Sted: TEAMS

Tid: **Fredag 20. februar 2026, klokken 08:00 – 10:00**

Deltakere:

Elverum
Ordfører Lillian Skjærvik
Engerdal
Ordfører Tor Erik Skramstad
Stor-Elvdal
Ordfører Linda Otnes Henriksen
Kommunedirektør Geir Kvisten
Våler
Ordfører Harry Vinje
Trysil
Ordfører Turid Backe-Viken
Kommunedirektør Runar Kristiansen
Åmot
Ordfører Ole Erik Hørstad
Kommunedirektør Stein Halvorsen
Innlandet fylkeskommune
Martin Været, Fylkestinget
Aud Hove, Fylkestinget
Erlend Myking, Fylkesadministrasjonen
SØIPR
Daglig leder Leif Harald Walle

SAKSBEHANDLING

SAK 1/26 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Vedtak:

Innkalling og saksliste godkjent

SAK 2/26 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE I STYRET I SØIPR 171125

Vedtak:

Protokoll fra møte i styret i SØIPR 17. november 2025 godkjent.

SAK 3/25 REVIDERT REGIONAL STRATEGI SØIPR 2026 - 2027

Vedtak

1. Styret i Sør-Østerdal interkommunale politiske råd vedtar revidert strategi for Sør-Østerdal slik den foreligger, og fremmer den for endelig behandling i SØIPR representantskap.
2. De fire prioriterte politikkområdene legges til grunn for SØIPRs politiske arbeid og prioriteringer i perioden.
3. Strategien skal rulleres årlig og legges fram for styret til behandling

Behandling

Sør-Østerdal interkommunale politiske råd (SØIPR) har i perioden 2024–2026 gjennomført et omfattende strategiarbeid for å styrke felles politisk retning, samordning og gjennomslagskraft i regional og nasjonal sammenheng. Strategiarbeidet bygger på strategisamlinger gjennomført i 2024, 2025 og 2026, med særlig forankring i styrets strategiseminar 15.–16. januar 2026. Regionen omfatter seks kommuner – Elverum, Trysil, Åmot, Engerdal, Stor-Elvdal og Våler – samt Innlandet fylkeskommune som nytt medlem fra 1. januar 2025. Regionen kjennetegnes av store avstander, spredt bosetting og demografiske utfordringer, men har samtidig betydelige strategiske fortrinn innen naturressurser, energi, forsvar, beredskap, infrastruktur og grenseoverskridende samarbeid mot Sverige.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa og økte nasjonale behov for forsyningssikkerhet, beredskap og militær mobilitet forsterker Sør-Østerdals betydning i en nasjonal kontekst. Strategien legger derfor til grunn at regionen skal posisjoneres tydeligere som et område av avgjørende nasjonal betydning.

Strategisk hovedgrep

For å spisse innsatsen og sikre politisk gjennomføring har styret definert fire prioriterte politikkområder for perioden framover:

1. Energi
2. Kompetanse og rekruttering
3. Samfunnssikkerhet, totalberedskap og forsvar
4. Infrastruktur og mobilitet

Disse områdene danner grunnlaget for strategiens mål, prioriterte tiltak og politiske påvirkningsarbeid. Strategien bygger på prinsippet om færre prioriteringer, sterkere gjennomføring og tydelig nasjonal relevans i alle saker. Strategien skal fungere som et felles arbeidsverktøy for kommunene, Innlandet fylkeskommune og øvrige samarbeidspartnere, og legge til rette for samordnet politisk opptreden, mer effektiv ressursbruk og økt gjennomslag overfor statlige myndigheter.

Vurdering

Administrasjonen vurderer at den reviderte strategien gir en tydelig politisk retning, styrker SØIPRs rolle som regionalt samordningsorgan og gir et godt grunnlag for målrettet og langsiktig påvirkningsarbeid. Årlig rullering av strategien vil sikre relevans og tilpasning til endrede rammebetingelser.

SAK 4/26 FELLES EIERSKAPSPRINSIPPER I INTERKOMMUNALE SELSKAP OG SAMAREID I SØR – ØSTERDAL

Vedtak

1. Styret slutter seg til forslag til felles regionale eierskapsprinsipper for Sør-Østerdal, basert på KS' Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll (2020).
2. Saken oversendes representantskapet i SØIPR for videre behandling.
3. Representantskapet vedtar felles regionale eierskapsprinsipper for Sør-Østerdal.
4. Prinsipp-saken oversendes deltakerkommunene for likelydende politisk behandling.
5. Det åpnes for å benytte ekstern fagkompetanse i tilknytning til representantskapets behandling og eventuell eieropplæring.
6. Likelydende vedtak i deltakerkommunene. Kommunestyret vedtar felles regionale eierskapsprinsipper for Sør-Østerdal slik de er vedtatt i SØIPR, og legger disse til grunn for kommunens eierskapsutøvelse der kommunen har felles eierskap med andre kommuner i regionen.

Behandling

Tema eierskap har vært gjenstand for gjentatte drøftinger i styret i Sør-Østerdal interkommunale politiske råd (SØIPR). Drøftingene har synliggjort behov for tydeligere politisk styring, bedre rolleforståelse og mer samordnet eierskapsutøvelse i kommunenes selskaper og interkommunale samarbeid. I styresak 51/25 for SØIPR 27.11.25 «Økonomiske rammer i interkommunale selskap og samarbeid» fattet styret følgende vedtak. «Saken utsettes da den må forankres bedre i styret».

På strategisamlingen til styret på Villa Fregn 15.–16. januar 2026 ble følgende hovedkonklusjoner trukket:

- Kommunene må bli mer bevisste og aktive eiere
- Det er behov for systematisk eieropplæring
- Det er nødvendig med bedre koordinering i forkant av representantskapsmøter og generalforsamlinger

Det ble samtidig pekt på en utfordrende utvikling der presset kommuneøkonomi ikke alltid samsvarer med vekst i økonomiske rammer og ambisjonsnivå i enkelte interkommunale selskaper. Dette forsterker behovet for tydelige eierprinsipper og mer samordnet eierstyring.

Vurdering – KS' anbefalinger som grunnlag

KS' Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll (2020) gir et samlet rammeverk for godt kommunalt eierskap. Når kommuner organiserer virksomhet i selvstendige rettssubjekter, endres styringen fra linjeansvar til eierstyring gjennom eierorganene. Dette stiller krav til:

- Klar rolle- og ansvarsforståelse hos folkevalgte
- Tydelige formål med eierskapet
- Systematisk oppfølging av selskapenes økonomi, måloppnåelse og samfunnsansvar
- Tilstrekkelig kompetanse hos eierrepresentanter og styremedlemmer

KS anbefaler videre samordning mellom eiere der flere kommuner eier samme selskap, for å sikre forutsigbar styring, unngå sprikende signaler og styrke den folkevalgte kontrollen.

For Sør-Østerdal, der kommunene i stor grad deler eierskap i interkommunale selskaper, vurderes det som hensiktsmessig å etablere felles regionale eierskapsprinsipper, som supplement til den enkelte kommunes eierskapsmelding.

Regionale eierskapsprinsipper for Sør-Østerdal - Følgende prinsipper legges til grunn for kommunenes felles eierskapsutøvelse:

1. Formål og samfunnsansvar

Kommunalt eierskap skal være begrunnet i tydelige politiske formål og bidra til effektiv tjenesteproduksjon, regional utvikling og bærekraftig ressursbruk.

2. Bevisst rolleforståelse

Kommunene utøver eierstyring gjennom eierorganene. Styre og daglig ledelse har ansvar for forvaltning og drift innenfor rammer fastsatt av eierne.

3. Samordnet eierskap

Eierkommunene skal så langt som mulig opptre samordnet og gi felles styringssignaler til selskaper med flere kommunale eiere.

4. Økonomisk kontroll og nøkternhet

Selskapenes økonomiske utvikling skal stå i et rimelig forhold til kommunenes samlede økonomiske situasjon. Vesentlige endringer i økonomiske rammer og ambisjonsnivå skal forankres hos eierne.

5. Kompetanse og opplæring

Det skal legges til rette for systematisk eieropplæring for folkevalgte og eierrepresentanter tidlig i valgperioden.

6. Forberedelse og koordinering

Eierkommunene skal sikre god politisk forankring og koordinering i forkant av representantskapsmøter og generalforsamlinger.

7. Åpenhet og tillit

Eierstyringen skal preges av åpenhet, ryddige prosesser og høy bevissthet rundt habilitet og rolleblanding.

Videre prosess og organisering

Prinsippaken skal danne et felles regionalt utgangspunkt og er ikke ment å erstatte kommunenes lovpålagte eierskapsmeldinger, men å supplere disse der kommunene har felles eierskap. Det kan vurderes å benytte ekstern fagkompetanse i representantskapets behandling, særlig knyttet til eierstyring og rolleforståelse.

SAK 5/26 OPPFØLGING AV SAK 53/25: NAVN PÅ SØR-ØSTERDAL INTERKOMMUNALT POLITISK RÅD (SØIPR) SAMARBEIDET

Vedtak

Sak utsatt for fullstendig behandling i alle medlemskommuner

Behandling

Styret vedtok i sak 53/25 (27.11.2025) å be medlemskommunene gjennomføre lokale prosesser for å vurdere navnet på IPR, med vekt på identitet, merkevare og geografisk tilhørighet. Formålet var å sikre politisk forankring før eventuell endelig beslutning. Navnespørsmålet har vært gjenstand for tidligere drøftinger. Utviklingen i andre IPR i Innlandet, hvor flere benytter regionsenternavn, har aktualisert behovet for en ny, bredere vurdering.

Vurdering

Den lokale behandlingen viser at navnevalget har betydning både for rådets synlighet utad og for opplevd likeverdighet og eierskap internt. Dagens navn ivaretar historisk kontinuitet og regional balanse, men gir begrenset gjenkjennelighet nasjonalt. Regionsenternavn kan styrke profil og gjennomslagskraft, men reiser samtidig spørsmål om identitet og sentralisering.

Styret vurderer at saken nå er moden for endelig politisk avklaring i representantskapet, basert på kommunenes innspill og en samlet anbefaling fra styret.

Videre prosess

Administrasjonen utarbeider sak til representantskapet med samlet vurdering og anbefaling. Representantskapet fatter endelig beslutning om navnevalg innen 31. mai 2026.

SAK 6/26 NY VISUELL PROFIL OG LOGO FOR SØIPR – OPPFØLGING AV REPRESENTANTSKAP SAK 17/25

Vedtak

Styret i SØIPR godkjenner ny visuell profil og logo for Sør-Østerdal interkommunalt politisk råd (SØIPR), i tråd med fullmakten gitt i sak 17/25. Daglig leder gis fullmakt til å ta profilen i bruk i all relevant kommunikasjon.

Behandling

I sak 17/25 vedtok representantskapet at daglig leder gis fullmakt til å arbeide videre med ny visuell profil og logo for SØIPR. Bakgrunnen for vedtaket var behovet for en tydeligere og mer samlende visuelle identitet enn dagens løsning. Daglig leder hadde laget en ny logo, men da denne ble drøftet i representantskapet, var det delte meninger om denne visuelle profilen. Vi har derfor gått tilbake på dette og kun brukt kommunevåpen til de syv medlemmene av SØIPR i den visuelle fremstillingen sammen med navnet på samarbeidet. Forslaget til ny logo (vedlegg) for Sør-Østerdal interkommunale politiske råd (SØIPR) er utformet som en helhetlig og moderne visuell profil som samtidig forankrer samarbeidet tydelig i regionens geografi og identitet. Den blå fargen i «SØ» henter inspirasjon fra de store elvene – Glomma, Rena og Trysil elva – som historisk har vært avgjørende for bosetting, transport og næringsliv i Sør-Østerdal. De grønne bokstavene «IPR» speiler skoglandskapet som preger regionen og understreker skogbrukets og naturressursenes vedvarende betydning. Under navnet er kommunevåpnene til medlemskommunene samlet som en visuell markering av fellesskapet: Elverums ugle som symbol på kunnskap og klokskap, Vålens vingede pil med røtter i lokal sagn- og kirkehistorie, Åmots tre økser som viser til skogbrukstradisjoner, Trysils merke med tydelig tilknytning til fjell, vinter og friluftsliv, Stor-Elvdals sagøkser som peker mot trevirke og håndverk, og Engerdals hame som uttrykker samspillet mellom menneske, arbeid og natur. Til sammen presenterer forslaget en visuell identitet som både løfter fram kommunenes særpreg og styrker opplevelsen av et samlet regionalt samarbeid.

Logoen er AI-generert og kan benyttes uten kostnader til utvikling eller lisens. Innføring av ny visuell profil medfører ingen direkte kostnader utover normal oppdatering av maler og materiell.

SAK 7/26 FORPROSJEKT «FREMTIDSTRO I LANDBRUKET» - VURDERING OG VEIEN VIDERE

Vedtak

SØIPR tar forprosjektet «Fremtidstro i landbruket» og landbrukskontorenes sluttkommentarer til orientering. SØIPR vurderer at forprosjektet ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å igangsette et hovedprosjekt slik det er beskrevet i rapporten. SØIPR ber landbrukskontorene i felleskap utarbeide et avgrenset forslag til videre arbeid med vekt på:

- bedre samordning av eksisterende tiltak og aktører
- identifisering av konkrete behov hos gårdbrukerne forslag til målrettede, gjennomførbare tiltak som gir økt nytteverdi for bonden

Forslag til revidert prosjektinnretning legges fram for SØIPR til behandling.

Behandling.

Representantene i IFK sjekker internt hva som er gjort innen dette andre steder i fylket og oversender informasjonen til SØIPR.

Sør-Østerdal Interkommunale Politiske Råd (SØIPR) har i 2024–2025 koordinert et regionalt forprosjekt om utviklingsmuligheter i jordbruket i Sør-Østerdal. Arbeidet ble igangsatt etter initiativ fra Innlandet fylkeskommune, som på bakgrunn av statistikk og utviklingstrekk ønsket å stimulere til en regional satsing på landbruket. SØIPR besluttet å leie inn ekstern bistand for å gjennomføre forprosjektet.

Forprosjektets mandat var å beskrive muligheter og utfordringer i regionens landbruk, identifisere produksjoner med vekstpotensial, vurdere samarbeidsmodeller som kan redusere risiko for gårdbrukerne, samt omtale beredskap og klimatilpasning. Arbeidet skulle gi grunnlag for å vurdere et eventuelt hovedprosjekt.

Oppsummering av forprosjektet

Forprosjektet viser at det finnes betydelig utviklingsvilje i regionens jordbruk, men at risiko – både økonomisk, markedsmessig og kapasitetsmessig – er en hovedbarriere for omstilling. Rapporten peker på tre produksjonsspor med særlig potensial:

- potet og rotvekster
- korn og kornverdikjede
- grovfôrbaserte husdyrproduksjoner

Videre foreslås etablering av et regionalt innovasjonssystem (RILSØ) som en felles førstelinje og utviklingsmotor for regionen.

Kommunenes vurdering

Landbrukskontorene har levert individuelle sluttkommentarer som samlet uttrykker følgende hovedpunkter:

- Rapporten oppleves ikke å svare tilstrekkelig på bestillingen. Den gir et overordnet bilde, men få nye analyser eller konkrete tiltak.
- Beskrivelsen av utfordringer i landbruket er gjenkjennbar, men kobles i liten grad til operative anbefalinger.
- Beredskap og klimatilpasning omtales på et generelt nivå uten tydelig handlingsgrunnlag.
- Rapporten legger stor vekt på én samarbeidsmodell (RILSØ), som i hovedsak retter seg mot forvaltningen. Kommunene vurderer at dette i liten grad styrker nytteverdien for bonden.
- Flere av funksjonene som foreslås finnes allerede i eksisterende fagmiljøer, og kommunene ønsker ikke å etablere parallelle strukturer.
- Det er behov for bedre samordning av pågående initiativer i regionen, fremfor nye organisatoriske lag.

Kommunene vurderer derfor at forprosjektet ikke gir et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å igangsette et hovedprosjekt slik det er beskrevet.

Vurdering

SØIPR konstaterer at forprosjektet har vært grundig gjennomført og har gitt et bredt kunnskapsgrunnlag om regionens landbruk. Samtidig er det tydelig at kommunene etterspør et mer operativt og bondenært grunnlag før man kan ta stilling til en større regional satsing.

Det er særlig behov for:

- tydeligere kartlegging av aktører og roller
- vurdering av hvor det faktisk mangler kapasitet og kompetanse
- bedre samordning av eksisterende tiltak og prosjekter
- konkretisering av hvilke tiltak som gir størst nytte for bonden på kort og mellomlang sikt.

Et eventuelt hovedprosjekt bør derfor ha som overordnet mål å styrke nytteverdien for bonden og bidra til gjennomføring av konkrete tiltak på gårdsnivå, ikke primært å etablere nye strukturer.

SAK 8/26 DELTAKELSE I INTERREG FORSTUDIE – CID COMPETENCE

Vedtak

1. Styret i Sør-Østerdal interkommunale politiske råd (SØIPR) slutter seg til at SØIPR deltar som norsk søkerpartner i forstudien CID-Competence (BID-Competence).
2. Styret gir administrasjonen fullmakt til å bidra i videre søknadsarbeid og prosjektutforming i samarbeid med Länsstyrelsen Dalarna og Svenska Stadsörnor.
3. Styret legger til grunn at deltakelsen skjer innenfor eksisterende administrative rammer og uten økonomisk forpliktelse utover eventuell egeninnsats.

Behandling

Grenseregionen Innlandet–Dalarna–Värmland er i utvikling, men står samtidig overfor betydelige og felles strukturelle utfordringer. Befolkningsutviklingen preges av aldring, redusert andel personer i yrkesaktiv alder og økende behov for arbeidskraft i både offentlig og privat sektor. Dette utfordrer kommunenes evne til å levere tjenester, sikre verdiskaping og opprettholde attraktive lokalsamfunn.

Grensekomiteen Innlandet–Dalarna igangsatte i 2023 et arbeid for å styrke kompetanseforsyningen i regionen. En sentral erkjennelse i dette arbeidet er at mange relevante tiltak allerede eksisterer, men at de i stor grad utvikles og gjennomføres sektorvis og fragmentert. Manglende samordning mellom offentlig sektor, næringsliv og frivillighet reduserer den samlede effekten av innsatsen.

Det pekes derfor på behovet for nye samarbeidsformer og felles metodikk. Erfaringer fra Sverige, særlig den såkalte BID-modellen for stedsutvikling, viser gode resultater gjennom formaliserte trepartsmodeller mellom kommune, næringsliv og eiendomsaktører. Denne modellen ble videreutviklet i Interreg-prosjektet Scandinavian Heartland (2015–2018) og er i dag en etablert standard innen svensk stedsutviklingsarbeid, blant annet gjennom metodikk utviklet av Svenska Stadsörnor.

Med bakgrunn i disse erfaringene foreslås nå forstudien CID-Competence (BID-Competence), hvor målet er å overføre og videreutvikle BID-tankegangen til et nytt felt: kompetanseforsyning, talentattraksjon og talentutvikling – også i mindre kommuner.

Prosjektidé og mål

Formålet med forstudien er å utvikle en samarbeidsbasert og framtidsrettet BID-Competence-modell som kommuner kan bruke for å etablere et velfungerende trepartsamarbeid mellom:

- kommune/offentlig sektor
- næringsliv
- frivillighet

Modellen skal gi aktørene en felles struktur og metodikk for å tiltrekke, beholde og utvikle kompetanse og talenter lokalt. Frivillighetens rolle som sosialt nav og integreringsarena skal vektlegges særskilt. Modellen skal være:

- lærende
- skalerbar
- tilpasset små og mellomstore kommuner

Forventede resultater

Forstudien skal blant annet resultere i:

- kartlegging og analyse av eksisterende konsepter for talentattraksjon og kompetanseutvikling
- utvikling av en samarbeidsmodell tilpasset grenseregionens utfordringer
- styrket robusthet gjennom grenseoverskridende samarbeid og tilpasning til ulike forvaltnings- og organisasjonsstrukturer
- mobilisering av 5–6 kommuner som grunnlag for pilottesting og videre hovedprosjekt

Langsiktige effekter

Forstudien skal legge grunnlag for et større gjennomføringsprosjekt med bred deltakelse fra regioner, kommuner, næringsliv og frivillighet. Et slikt prosjekt vil kunne bidra til mer helhetlig og bærekraftig kompetansepolitikk i Sør-Østerdal og tilgrensende svenske regioner.

Planlagte aktiviteter omfatter:

- litteraturstudie av modeller for talentattraksjon og talentutvikling
- møter med Länsstyrelsen Dalarna, Innlandet fylkeskommune, Svenska Stadskärnor og aktuelle kommuner
- samskapende workshops med kommuner om trepartsmodeller, talentattraksjon og talentutvikling, med sikte på et senere gjennomføringsprosjekt

Organisering og samarbeid

- Sør-Østerdal interkommunale politiske råd (SØIPR) som norsk søkerpartner
- Länsstyrelsen Dalarna som svensk søkerpartner
- Svenska Stadskärnor som medsøker og faglig prosesspartner

Budsjett og tidsplan

- Totalbudsjett: ca. 23 500 euro (samlet svensk og norsk side)
- Oppstart: mars/april 2026
- Avslutning: september 2026

Vurdering

Administrasjonen vurderer at prosjektet er godt forankret i kjente utfordringer for Sør-Østerdal-kommunene, og at det har tydelig strategisk relevans for SØIPRs rolle innen regional utvikling, kompetanse og attraktivitet. Deltakelse i forstudien gir mulighet til å påvirke modellutviklingen og posisjonere regionen for et senere hovedprosjekt, uten vesentlig økonomisk risiko.

SAK 9/26 ORIENTERINGSSAK – INTERKOMMUNALT SAMAREID OM KOMMUNALT TJENESTER I SØR – ØSTERDAL – VIDERE PROSESS

Vedtak

1. SØIPR-styret tar saken til orientering.
2. SØIPR-styret slutter seg til foreslått videre prosess for utredning og utvikling av interkommunalt samarbeid om kommunale tjenester i Sør-Østerdal.
3. SØIPR gis i oppdrag å utarbeide regional perspektivmelding og igangsette ekstern analyse i tråd med saken med en økonomisk ramme på cirka 100.000. Beløpet belastes konto for eksterne kjøp.
4. SØIPR vurderer, i dialog med kommunene, søknad om skjønnsmidler for å understøtte videre arbeid

Behandling

Kommunene i Sør-Østerdal står overfor et felles og vedvarende utfordringsbilde knyttet til demografisk utvikling, strammere kommuneøkonomi, rekrutteringsutfordringer, økte krav til beredskap samt skjerpede krav til kvalitet, dokumentasjon og digital modenhet i kommunale tjenester.

På denne bakgrunn ble det gjennomført kommunedirektørmøte i regi av SØIPR 30. januar 2026, med deltakelse fra samtlige seks kommuner i regionen jf. vedlegg. Møtet hadde som formål å identifisere særlig sårbare tjenesteområder, vurdere hvor interkommunalt samarbeid kan gi størst effekt, samt drøfte prinsipielle og organisatoriske forutsetninger for videre arbeid.

Kommunedirektørene var samstemte om følgende hovedutfordringer:

- Små og sårbare fagmiljøer innen flere kritiske tjenesteområder
- Vedvarende og til dels økende rekrutteringsproblemer
- Kapasitetsutfordringer ved fravær og vakante stillinger
- Økende økonomisk press og effektiviseringskrav
- Økte krav til digitalisering, beredskap, dokumentasjon og etterlevelse av regelverk

Utfordringsbildet vurderes som strukturelt og langsiktig, og kan i begrenset grad løses av den enkelte kommune alene.

Hovedinnspill fra kommunene

Organisering, digitalisering og kompetanse

Det ble bred enighet om at flere støtte- og fellesfunksjoner er godt egnet for interkommunalt samarbeid, herunder lønn, regnskap, HR, IKT, arkiv og internkontroll. Digitalisering, fjernarbeid og økt bruk av ny teknologi, herunder kunstig intelligens, ble trukket frem som sentrale virkemidler. Geografiske avstander vurderes i dag som en langt mindre begrensning enn tidligere.

Rekruttering og robuste fagmiljøer

Alle kommunene rapporterer betydelige utfordringer knyttet til rekruttering til fagtunge og kritiske stillinger. Interkommunalt samarbeid vurderes som nødvendig for å sikre kritisk masse, robuste fagmiljøer og økt attraktivitet som arbeidsgiver. Det ble også pekt på at spisskompetanse kan ligge utenfor regionen, forutsatt tydelig styring og god organisering.

Tjenesteområder med særskilt samarbeidspotensial

Flere kommuner trakk særlig frem følgende områder som aktuelle for videre samarbeid:

- Byggesak og plan
- Lønn, regnskap og økonomi

- HR og turnusplanlegging
- Barnevern og PPT
- Tildelingskontor (med ulike vurderinger av styrings- og kostnadsimplikasjoner)
- Beredskap, ROS-analyser og vikartjenester
- Vann og avløp (kritisk kompetanseområde)
- Kontrollutvalg og revisjon
- Rus og psykisk helse
- Barnehemmyndighet og enkelte spesialistfunksjoner

Det ble understreket at ikke alle kommuner nødvendigvis vil delta på alle områder, og at det kan være aktuelt å gå videre med samarbeid på enkelte tjenester allerede på kort sikt.

Ressurskrevende tjenester

Det var enighet om at enkelte ressurskrevende tjenester er krevende å håndtere alene. Det bør vurderes en mer regional tilnærming, herunder mulig grad av sentralisering og tydeligere plassering av kompetanse. Samtidig må tjenestene dimensjoneres for svingninger, slik at en unngår varig overkapasitet i bygg og personell.

Kriterier for videre vurdering av samarbeid

Kommunedirektørene anbefaler at videre arbeid baseres på tydelige og omforente kriterier, herunder:

- Tjenestens kritikalitet og hast (prioritering av 1–3 områder)
- Krav til responstid og tilgjengelighet
- Behov for kritisk masse og fagmiljø
- Styrings- og beslutningsstruktur
- Digital modenhet og systemkompatibilitet
- Økonomisk bærekraft og fordelingsmodeller
- Kvalitet og likeverdig tjenestetilbud
- Juridiske og arbeidsgiverpolitiske forhold

Forventede gevinster og risikofaktorer

Forventede gevinster:

- Mer robuste og kvalitativt bedre tjenester
- Bedre rekruttering og sterkere fagmiljøer
- Redusert sårbarhet ved fravær og turnover
- Bedre etterlevelse av lov- og forskriftskrav
- Potensielle økonomiske gevinster over tid

Risiko og forutsetninger:

- Behov for tydelig politisk og administrativ forankring
- Risiko for opplevd tap av lokal kontroll
- Avhengighet av klare avtaler og profesjonell styring
- Begrenset kapasitet i kommunene til å drive utviklingsarbeidet uten ekstern finansiering

Forslag til videre prosess

Fase 1 – Felles kunnskapsgrunnlag (vår 2026)

- Referat fra kommunedirektørmøtet sendes kommunene for korte supplerende innspill
- Utarbeidelse av regional perspektivmelding til SØIPR-styret
- Engasjement av eksternt miljø for analyse/perspektivnotat knyttet til:
 - Demografisk utvikling 2025–2040
 - Forsørgerbyrde og utvikling i arbeidsstyrken
 - Potensial for teknologi og digitalisering
 - Metoder for å beregne effekt av økt teknologibruk

- Relevante internasjonale erfaringer

Fase 2 – Politisk og administrativ forankring

1. Administrativ og politisk drøfting i den enkelte kommune, inkludert tillitsvalgte
2. Vurdere søknad om skjønnsmidler hos Statsforvalter

Fase 3 – Operativisering

- Valg av pilotområder
- Etablering av arbeidsgruppe med tydelig mandat
- Utarbeidelse av konkrete samarbeidsmodeller og avtaler
- Avklaring av styrings- og eiermodeller (IKS, vertskommunemodell mv.)

Vurdering

Saken berører sentrale strategiske spørsmål for kommunenes evne til å levere bærekraftige og lovpålagte tjenester over tid. Et strukturert og kunnskapsbasert videre arbeid, forankret politisk og administrativt, vurderes som nødvendig for å møte utfordringsbildet på en helhetlig måte.

SAK 11/26 SØIPR ÅRSREGNSKAP 2025

Vedtak

1. Styret tar regnskapet for 2025 til orientering.
2. Styret oversender regnskapet til representantskapet for endelig behandling, med følgende innstilling: Representantskapet godkjenner regnskapet for 2025 for Sør-Østerdal interkommunalt politisk råd.

Behandling

Regnskapet for 2025 omfatter både den ordinære driften av SØIPR og prosjektaktiviteten som finansieres gjennom bundne fond og eksterne tilskudd. I henhold til vedtektene skal regnskapet behandles av styret før endelig godkjenning i representantskapet.

Hovedpunkter i regnskapet

Regnskapet viser god økonomistyring og et balansert resultat. Lønnskostnadene ligger tett på budsjett (927 742 mot 941 000), og arbeidsgiveravgift følger forventet nivå.

Pensjonskostnaden avviker fra budsjett som følge av endret føringspraksis, men uten reelt merforbruk.

På driftskostnader er det betydelige mindreforbruk på bevertning (24 346 mot 110 000), husleie (103 020 mot 180 000) og service- og driftsavtaler (380 000 budsjettet, ikke benyttet). Merforbruket på kurs og opplæring (53 312 mot 5 000) skyldes medfinansiering av AI-dag for regionen. Kjøp av eksterne tjenester (775 191 mot 105 000) er det største avviket og knyttet til prosjektaktivitet og ekstern bistand, blant annet analyser av Trysilbanen og Sweco-leveranse. Kjøp av IKT-utstyr (15 291) er en engangskostnad knyttet til nødvendig anskaffelse av telefon.

Prosjektaktivitet og bundne fond

SØIPR forvalter betydelige bundne fond som finansierer regional utviklingsaktivitet. Fondene er øremerket og kan ikke benyttes til ordinær drift. Aktiviteten i 2025 har i stor grad vært prosjektfinsiert.

Disponibelt bundet fond per prosjekt:

Prosjekt Disponibelt bundet fond

Energi og klima –1 343 442

Skoleprosjektet –566 342

Velferdsteknologi –464 638

Ungdomssatsning –254 887

Fagskolesatsning –220 000
Sum bundne fond –16 156 312

Prosjektene innen energi og klima, velferdsteknologi, ungdomssatsing, fagskole og jordbruk har hatt aktivitet i 2025. Fondene sikrer videreføring av tiltakene i 2026 og fremover.

Inntekter

Inntektene følger i hovedsak budsjett:

- Refusjon fra fylket: 2,5 mill.
- Kommunale overføringer: 1,033 mill.
- Renteinntekter: 709 818 (høyere enn budsjettet 500 000).
- MVA-kompensasjon følger aktivitetsnivået.

Vurdering

Regnskapet for 2025 viser at SØIPR har god kontroll på den ordinære driften, med avvik som i hovedsak er knyttet til prosjektgjennomføring og eksternt finansierte tiltak. Mindreforbruk på flere driftsområder viser nøktern drift, mens merforbruk på enkelte poster er direkte relatert til strategisk prioriterte aktiviteter.

De betydelige bundne fondene understreker SØIPRs rolle som regional utviklingsaktør og gir handlingsrom for videre satsinger. Dette stiller samtidig krav til god prosjektstyring, dokumentasjon og rapportering. Administrasjonen vurderer regnskapet som tilfredsstillende og anbefaler at styret tar det til orientering og oversender det til representantskapet for endelig godkjenning.

SAK 12/26 ÅRSRAPPORT 2025 FOR SØR-ØSTERDAL INTERKOMMUNALE POLITISKE RÅD (SØIPR)

Vedtak

Styret godkjenner Årsrapport 2025 for Sør-Østerdal interkommunalt politisk råd (SØIPR).

Årsrapporten oversendes representantskapet for endelig behandling og vedtak.

Behandling

Årsrapporten for 2025 oppsummerer aktivitet, prioriteringer og resultater for Sør-Østerdal interkommunalt politisk råd (SØIPR). Året har vært preget av høy møteaktivitet, styrket regional samhandling og betydelig innsats innen beredskap, infrastruktur, kompetanse, næringsutvikling og grenseoverskridende samarbeid. 2025 var også året der ny samarbeidsavtale mellom kommunene og Innlandet fylkeskommune tredde i kraft, og fylkeskommunen ble formelt medlem av SØIPR fra 1. januar 2025.

Hovedpunkter fra årsrapporten

Politisk og administrativ aktivitet

- 54 styresaker og 19 representantskapssaker behandlet
- Stabil aktivitet på nivå med foregående år
- Valg av ny politisk ledelse for perioden 2026–2027

SØIPR har prioritert arbeid innen:

- ✓ Samfunnssikkerhet og beredskap, med økt dialog med Forsvaret og statlige aktører
- ✓ Samferdsel og infrastruktur, inkludert Rv. 3, Scandinavian Mountain Railway og jernbaneforumets arbeid for Røros- og Solørbanen.

- ✓ Energi og kraft, i tett samarbeid med kommuner, næringsliv og 6Kloke.
- ✓ Kompetanse og arbeidskraft, blant annet gjennom arbeidet med å få en fast etablering av fagskoletilbud og møteplasser om rekruttering og utenforskap.
- ✓ Bygdevekst, med aktiv rolle i Innlandspiloten og utvikling av handlingsplaner.
- ✓ Næringsutvikling og teknologi, inkludert arbeidet med konsept i Science Park Elverum og arrangementet «AI-spranget».
- ✓ Landbruk og matsikkerhet, gjennom forprosjektet «Fremtidstro i jordbruket».

Økonomi

- Sunn drift og solid økonomisk situasjon.
- Samlet tildeling til prosjekter på om lag 2 mill. kroner.
- Mindreforbruk på 1,1mill i 2025 foreslås avsatt til fond.
- Partnerskapsmidler fra Innlandet fylkeskommune: 2,5 mill. kroner.
- Kommunal medfinansiering: 1,0 mill. kroner.

Vurdering

Årsrapporten viser et år med betydelig aktivitet og tydelig strategisk retning. SØIPR har styrket sin rolle som regional koordinator og politisk aktør, og samarbeidet med Innlandet fylkeskommune har gitt økt gjennomslagskraft. Rapporten dokumenterer at regionen har lyktes med å løfte fram viktige saker innen beredskap, samferdsel, kompetanse og næringsutvikling, samtidig som nye initiativer er etablert med god regional forankring. Administrasjonen vurderer årsrapporten som dekkende og anbefaler at den legges fram for representantskapet for endelig godkjenning.

SAK 13/26 STØTTE TIL AKTIVITETER FOR INDUSTRIKLYNGEN 6KLOKE 2026 – 2028

Vedtak

SØIPR innvilger kr 320 000 for 2026 - med opsjon på tilsvarende støttebeløp for årene 2027 og 2028 til Industriklyngen 6Kloke.

Industriklyngen skal rapportere til SØIPR årlig hvor SØIPR skal evaluere om klyngen oppfyller formål og måloppnåelse og utvikling av medlemsmassen.

Beløpet belastes SØIPR regionale utviklingsfond konto 25150103

Behandling

Basert på revidert og endelig søknad utsendt onsdag 18.februar 2026 til SØIPR ble denne søknaden realitetsbehandlet.

Industriklyngen 6Kloke ble etablert i 2023 og har utviklet seg til et sentralt samarbeidsforum for industribedrifter i Sør-Østerdal.

I 2025 deltar 25 bedrifter fra hele regionen, sammen med kompetansemiljøer og Universitetet i Innlandet. Klyngen har aktive faggrupper innen HR, produksjon og kraft, og har levert omfattende aktiviteter innen rekruttering, kompetanseheving, energieffektivisering og digitalisering.

6Kloke søker om støtte til videreføring av aktiviteter i perioden 2026–2028 jf. vedlegg 9.

Vurdering

6Kloke er etter administrasjonens vurdering et strategisk viktig verktøy for SØIPR fordi klyngen opererer direkte inn i rådets fire prioriterte satsingsområder og styrker regionens samlede utviklingskraft.

Forsvar og totalberedskap

Industrien er en kritisk del av regionens beredskap og forsyningssikkerhet.

6Kloke bidrar gjennom: arbeid med krafttilgang og energirobusthet, digital kompetanse og AI-forståelse, inkludert sikkerhetsperspektiver, styrking av lokale verdikjeder og produksjonsmiljøer. Dette gir kommunene bedre forutsetninger for å møte nasjonale krav til totalberedskap.

Energi og infrastruktur

Kraft er en av regionens mest avgjørende rammebetingelser.

6Kloke har etablert en egen kraftgruppe som: arbeider med energieffektivisering, gir innspill til kraftstrategier og høringer, bygger kompetanse om nye energiløsninger. Dette støtter SØIRP mål om å sikre forutsigbare rammer for industri og nyetableringer.

Kompetanse og rekruttering

Rekruttering er en av regionens største utfordringer.

6Kloke leverer konkrete tiltak som: modulbasert utdanning i samarbeid med fagskole og INN, nettverk for HR og produksjon, samarbeid med Envision om internasjonal rekruttering, aktiviteter som styrker tilstedeværelse av Karriere Innlandet. Dette er direkte i tråd med SØIRP mål om å styrke tilgang på arbeidskraft og utdanningsløp.

Næringsutvikling og innovasjon

Klyngen fungerer som en motor for utvikling og omstilling.

Planlagte aktiviteter i 2026–2028 inkluderer: kurs i anvendt AI og ressursutnyttelse webinarserien KlokeRåd, utvikling av nye faggrupper og bidrag til Innlandet Science Park Elverum. Dette gir regionen økt innovasjonskraft, flere samarbeidsprosjekter og bedre gjennomslag nasjonalt.

Samlet vurdering

6Kloke er en av få arenaer som samler industri, academia og kommuner i et felles utviklingsløp. Nettverket gir SØIRP en direkte kanal inn i næringslivet og styrker regionens posisjon innen beredskap, energi, kompetanse og innovasjon. Aktivitetene som planlegges for 2026–2028 vurderes som svært relevante og i tråd med SØIRP strategi.

6Kloke er et strategisk viktig initiativ for å sikre industriell utvikling, kompetanse, beredskap og innovasjon i Sør-Østerdal. Det anbefales at SØIRP viderefører sin støtte.

SAK 14/26 SØKNAD OM MEDFINANSIERING – INTERREG PROSJEKTET «GRENSEKRYSSENDE JERNBANE DALARNA – INNLANDET – FRA ANALYSE TIL BESLUTNING

Vedtak

Sør-Østerdal interkommunale politiske råd (SØIPR) bevilger 300 000 kroner, alternativt 100 000 kroner per år i tre år, som medfinansiering til Interreg-prosjektet «Grensekryssende jernbane Dalarna–Innlandet; fra analyse til beslutning».

Beløpet belastes SØIPR regionale utviklingsfond konto 25150103. Daglig leder får fullmakt til å avklare med søker hvordan de ønsker at medfinansieringen skal utbetales, enten som engangsbeløp eller over tre terminer. Søler inviteres til orientering til neste styremøte i SØIPR 9.april 2026 for informasjon om søknaden.

Behandling

SØIPR inviteres med dette til å bidra med medfinansiering til Interreg Sverige–Norge-prosjektet «Grensekryssende jernbane Dalarna–Innlandet; fra analyse til beslutning».

Prosjektet er sendt inn til Interreg med søknadsnummer 2026-0004, og har som mål å utvikle et felles norsk–svensk beslutningsgrunnlag for en framtidig jernbaneforbindelse mellom Dalarna og Innlandet jf søknad vedlegg 10. Prosjektet tar utgangspunkt i et lokalt svensk

initiativ om å forlenge Västerdalsbanan mot Scandinavian Mountains Airport og videre mot Trysil. Regionen Sälen–Trysil–Engerdal er en av Nord-Europas største vinterdestinasjoner, med betydelig næringsaktivitet innen reiseliv, skog- og treindustri og logistikk. Transporten er i dag sterkt veibasert, med høye utslipp, sårbar infrastruktur og begrenset kapasitet i høysesong. En grensekryssende jernbaneforbindelse vil kunne:

- redusere klimagassutslipp gjennom overføring fra vei til bane
- styrke næringslivets konkurransekraft og logistikk
- øke mobilitet og tilgjengelighet for innbyggere, besøkende og arbeidskraft
- gi betydelig beredskaps- og redundansgevinst i et øst–vestlig transportperspektiv
- bidra til et robust, sammenkoblet nordisk transportsystem

Prosjektet skal samle eksisterende initiativ, analysere transport- og beredskapsbehov, vurdere korridorer og tekniske løsninger, og utvikle finansierings- og gjennomføringsmodeller. Arbeidet gjennomføres i tett samarbeid mellom Trysil kommune, Malung–Sälens kommun og øvrige norske og svenske partnere.

Prosjektets relevans for SØIPR

SØIPR er en sentral samarbeidspartner i prosjektet og representerer en region med betydelig interesse i styrket øst–vestlig infrastruktur, næringsutvikling og samfunnsberedskap. I møte med stortingsbenken 2. desember 2025 var regional forankring et sentralt tema benken etterspurte. Prosjektet støtter opp under SØIPRs strategiske prioriteringer innen:

- regional utvikling og mobilitet
- næringslivets rammevilkår
- totalforsvar, beredskap og kritisk infrastruktur
- klimavennlige transportløsninger

En framtidig jernbaneforbindelse vil ha direkte betydning for kommunene Engerdal, Åmot og Elverum, og vil styrke regionens rolle som knutepunkt for både sivile og beredskapsmessige transportbehov. For å realisere prosjektet er det behov for lokal og regional medfinansiering. SØIPR inviteres til å bidra med: Samlet beløp: 300 000 kroner

Alternativt: 100 000 kroner årlig i tre år. Beløpet inngår som del av den norske kontantfinansieringen i Interreg-søknaden og vil utløse betydelig EU-medfinansiering.

Vurdering

Prosjektet representerer en mulighet til å løfte et lokalt initiativ til et strategisk grenseoverskridende infrastrukturprosjekt med stor betydning for næringsliv, beredskap og regional utvikling. SØIPRs deltakelse vil styrke prosjektets legitimitet, sikre regional forankring og bidra til at Sør-Østerdalen står samlet i arbeidet med å utvikle framtidens transportløsninger.

SAK 15/26 EVENTUELT

- Scandinavian Mountain Railway og Bygdevekst som aktive innslag på Arendalsuka?
 - SMR avklares på mandagens møte i prosjektet.
 - Bygdevekst bør evt. delta sammen med KDD og andre piloter. Daglig leder tar kontakt med PL for å gi dette innspillet.
- Sak til avklaring: Kommunenes rolle i Grensekomiteen. SØIPR er samarbeidspartner i Grensekomiteen Innlandet - Dalarna, men ikke formelt medlem. Det er behov for en avklaring av hvordan kommunene i SØIPR ønsker å forholde seg til Grensekomiteen framover. På sikt er målsettingen til Grensekomiteen at kommunene blir formelle medlemmer, inkludert et mindre årlig økonomisk bidrag. Styret bes ta stilling til om dette er en ønsket retning og hva vil kommunene med Grensekomiteen fremover- og eventuelt gi mandat til videre dialog om medlemskap og finansieringsmodell.

- GK inviteres til SØIPR styremøte for å orientere om dette og hva man ønsker fremover med tanke på ny organisering og arbeid.
- SØIPR har mottatt høring til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel fra Engerdal kommune. Er dette noe vi skal sende høring på fra SØIPR.
 - Ikke praksis at regionen gir et felles høringssvar. Nabokommuner har normalt pleid å gjøre dette.
- **Orienteringssaker fra Innlandet fylkeskommune – se vedlegg**

Ole Erik Hørstad
Politisk leder SØIPR

Leif Harald Walle
Daglig leder SØIPR

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.